

“กฎ” ใหม่เขตปลอดบุหรี่ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560

ดร.วศิน พิพัฒน์ฉัตร *

บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้เขียนจะนำเสนอพัฒนาการของมาตรการคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ของประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบัน เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยได้มีการออก “กฎ” ฉบับใหม่มาเพื่อเข้ามารองรับมาตรการนี้ 2 ฉบับ คือ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ลักษณะและวิธีการในการแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่และเครื่องหมายเขตสูบบุหรี่ พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561 และ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะให้ส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561 ซึ่งมีผลใช้บังคับในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2561 แต่ทั้งนี้ กฎดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมถึงการห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัว บทความนี้จะนำเสนอประเด็นถึงความสำคัญของการห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัว ซึ่งประเทศไทยสมควรมีการผลักดันให้มีการออกกฎในเรื่องนี้เพื่อคุ้มครองสุขภาพของคนไทยและเป็นไปตามพันธกรณีของ FCTC ที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี

คำสำคัญ : การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่, เขตปลอดบุหรี่, การห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัว

* ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ Tobacco Control Research and Knowledge Management Center Email: hidetz99@hotmail.com

"New Regulation: Non-Smoking Area" according to the Tobacco Product Control Act B.E.2560

Vasin Pipattanacha^{*} LL.D.

ABSTRACT

The aim of this study is to present developments of the public's protection from exposure to tobacco smoke in Thailand. New notifications under the Tobacco Product Control Act of 2017 have been issued to support two measures by the Ministry of Public Health which specify the characteristics of signage in smoking and non-smoking areas. These became effective on November 6, 2018 with the Ministry of Public Health's announcement regarding the categories and named public places, workplaces and vehicle types which are required to be non-smoking. Some smoking areas in non-smoking locations had still been permitted in the past through previous provisions which came into force on 3 February 2018. For example, such rules did not prohibit smoking in private cars. This study presents evidence of the importance of limiting smoking in private cars. Thailand hopes to advocate for the issuance of non-smoking rules in cars to protect the health of Thai people and in accordance with the obligations of the FCTC, of which Thailand is a member state.

KEYWORDS : Protection from exposure to tobacco smoke, Non-smoking area, Smoking ban in private cars

^{*} Assistant director at Tobacco Control Research and Knowledge Management Center
Email: hidedz99@hotmail.com

บทนำ

การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่จัดเป็นมาตรการที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการป้องกันไม่ให้บุคคลที่ไม่สูบบุหรี่ต้องได้รับผลกระทบจากควันบุหรี่ที่ตนเองไม่ได้สูบ ควันบุหรี่มือสองส่งผลกระทบต่อสุขภาพต่อบุคคลที่ได้รับทั้งในระยะสั้นและระยะยาว วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด คือ ให้ทำทุกที่เป็นสถานที่ปลอดบุหรี่ 100% (มูลนิธิธรรมรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่, 2553, น.1-3.) ซึ่งปัจจุบัน พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ได้มีการออก “กฎ” เพื่อเข้ามารองรับมาตรการนี้ คือ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ลักษณะและวิธีการในการแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่และเครื่องหมายเขตสูบบุหรี่ พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561 และ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะให้ส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนด 90 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 5 พฤศจิกายน 2561 มีผลบังคับใช้วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2561) แต่ทั้งนี้ประเด็น ที่ยังครอบคลุมไปไม่ถึง คือ “รถยนต์ส่วนตัว” (Private Vehicle) ซึ่งสมควรมีการจัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ 100% เช่นกัน เหตุผลเนื่องมาจาก ความปลอดภัยในการขับขี่ (Traffic security) การจุดบุหรี่ระหว่างขับรถ อาจส่งผลกระทบต่อสมาธิในการขับรถ ซึ่งถ้าจากบุหรี่ระหว่างสูบอาจหล่นใส่ตักเวลาสูบ ทำให้คนขับตกใจจนเกิดอุบัติเหตุได้ ปัญหาเรื่อง “ควันมือสอง” ที่เกิดจากการสูบบุหรี่ในรถ (Protection from secondhand smoke) ไฟไหม้ป่า (Wildfires) ซึ่งอาจเกิดขึ้นระหว่างการทิ้งก้นบุหรี่ขณะขับรถ และสุดท้ายเพื่อคุ้มครองสุขภาพ กลุ่มเสี่ยง เช่น เยาวชน และสตรีตั้งครรภ์ แต่ด้วยความที่เป็น “ส่วนตัว” ซึ่งมีลักษณะเป็นที่รโหฐาน ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติความหมายไว้ในมาตรา 2(13) ว่า “ที่ต่าง ๆ ซึ่งมีใช้ที่สาธารณะสถาน” และคำว่า สาธารณสถาน มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1(3) คือ สถานที่ใดๆซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ ซึ่งรถยนต์ส่วนตัว มีลักษณะเป็นที่รโหฐาน กล่าวคือไม่ใช่ที่ซึ่งบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์หรือ ผู้ไม่มีสิทธิครอบครองจะเข้าไปได้ เพราะจะถูกพิจารณาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะทรัพย์ ตามแต่รูปแบบของการกระทำ ไม่ว่าจะเป็นการเอาไป หรือ เบียดบังก็ตามแต่ ดังนั้น การที่จะไปห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัวจึงมีประเด็นที่สำคัญเกี่ยวข้องกับ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการกระทำการที่เกี่ยวข้องชีวิตและร่างกายของบุคคลนั้นๆเอง และขอบเขตการห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัว สมควรมีแค่ไหนอย่างไร จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ในการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่และไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จึงเป็นที่มาของการศึกษาในบทความฉบับนี้

ประวัติศาสตร์ของมาตรการการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ในประเทศไทย

การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่แต่เดิมเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ซึ่งบัญญัติออกมาคู่กับพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 เพื่อป้องกันการจู่โจมของอุตสาหกรรมยาสูบต่างชาติจากการนำเข้าบุหรี่ ภายหลังจากที่ประเทศไทยต้องยอมรับการนำเข้าบุหรี่ต่างชาติ อันเนื่องมาจากผลของข้อพิพาทในคดี Thailand – Restrictions on Importation of Internal Taxes on Cigarettes โดยสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ คือ การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ด้วยวิธีการกำหนดเขตปลอดบุหรี่โดยจะยึดโยงกับสถานที่สาธารณะซึ่งถ้ามีการฝ่าฝืน จะได้รับโทษทางอาญา ทั้งนี้จะสังเกตได้ว่า คำว่า “สถานที่สาธารณะ” ตามมาตรา 3 บทนิยามในพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 นั้นความหมาย คือ สถานที่หรือยานพาหนะใดๆที่ประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ ซึ่งมีลักษณะของข้อความในตัวบทที่คล้ายคลึงกับคำว่า “สาธารณะสถาน” ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1(3) ดังนั้นจึง

อาจกล่าวได้ว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 จึงมุ่งเน้นในเรื่องของการคุ้มครองบุคคลที่อยู่ร่วมกันมิให้ถูกควันบุหรี่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งรบกวน ไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่ต่างๆหรือยานพาหนะ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว มีการบังคับใช้ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (FCTC) ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นหนึ่งในรัฐภาคีของ FCTC ด้วย เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 ซึ่งต่อมาประเทศไทยได้มีการพัฒนาข้อกฎหมายให้สอดคล้องไปกับ FCTC มากขึ้นในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ดังจะกล่าวในหัวข้อลำดับถัดไป

กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลกและแนวทางปฏิบัติงานตามมาตรา 8

การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่จัดเป็นมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการลดอุปสงค์ของยาสูบตาม FCTC มาตรา 8 ว่าด้วยเรื่องการปกป้องบุคคลจากการสูดดมควันยาสูบ ซึ่งมีสาระสำคัญคือ “รัฐภาคีพึงระลึกไว้ว่า หลักฐานทางวิทยาศาสตร์นั้นได้มีการพิสูจน์ชัดเจนแล้วว่า การสูดดมควันยาสูบเป็นสาเหตุของการเสียชีวิต การเกิดโรค และความพิการ รัฐภาคีต้องกำหนดและใช้มาตรการทางนิติบัญญัติ มาตรการทางบริหาร มาตรการทางปกครองและหรือมาตรการอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพ ในขอบเขตอำนาจอธิปไตยของตน ดังที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคี ทั้งนี้ เพื่อจัดให้มีการปกป้องบุคคลจากการสูดดมควันยาสูบในสถานที่ทำงานซึ่งอยู่ในบริเวณตัวอาคาร ในระบบขนส่งมวลชน ในสถานที่สาธารณะซึ่งอยู่ในบริเวณตัวอาคาร และในกรณีที่เหมาะสมอาจรวมถึงในสถานที่สาธารณะอื่น ๆ ด้วย” (FCTC Article 8 Protection from exposure to tobacco smoke) โดยมีแนวทางปฏิบัติงานที่ได้ให้คำจำกัดความคำที่เกี่ยวข้อง คือ

“สถานที่สาธารณะ (Public places)” ไว้ คือ สถานที่สาธารณะ มักจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะให้คำนิยามคำนี้ให้กว้างขวางที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งคำนิยามที่ใช้ควรครอบคลุมสถานที่ทั้งหมดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้หรือสถานที่สำหรับใช้งานร่วมกันโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการเป็นเจ้าของหรือสิทธิที่จะเข้าถึงยังสถานที่¹

บริการขนส่งสาธารณะ (Public transport) บริการขนส่งสาธารณะควรนิยามให้หมายความรวมถึงยานพาหนะทุกประเภทที่ใช้ในการขนส่งมวลชน โดยได้รับค่าตอบแทนหรือเป็นไปเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งรวมถึงรถแท็กซี่ด้วย²

กล่าวโดยสรุป FCTC มุ่งให้ความสำคัญ กับ “การคุ้มครองสุขภาพของผู้ที่อยู่ร่วมกันกับผู้สูบบุหรี่” ซึ่ง FCTC ประสงค์ที่จะคุ้มครองไม่ให้ควันมากระทบต่อสุขภาพของผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่ และเป็นการลดความต้องการซื้อของนักสูบลง เนื่องจากการจำกัดสถานที่ในการสูบบุหรี่ ให้มีความยากลำบากขึ้นเพื่อนำไปสู่ภาวะ การเลิกยาสูบ (Cessation) เพื่อสุขภาพของผู้สูบเอง ซึ่งก็สอดคล้องไปกับ มาตรา 14 FCTC ที่ว่าด้วย มาตรการลดอุปสงค์เกี่ยวกับการติดยาสูบ และการเลิกยาสูบ (DEMAND REDUCTION MEASURES CONCERNING TOBACCO DEPENDENCE AND CESSATION) แม้การห้ามการสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัว FCTC จะมีได้มีการบัญญัติเป็นแนวทางไว้อย่างชัดเจน แต่ถ้าพิจารณาจากเนื้อหาและเจตนารมณ์ของ FCTC แล้วการห้ามสูบบุหรี่

¹ “Public places” While the precise definition of “public places” will vary between jurisdictions, it is important that legislation define this term as broadly as possible. The definition used should cover all places accessible to the general public or places for collective use, regardless of ownership or right to access.

² “Public transport” Public transport should be defined to include any vehicle used for the carriage of members of the public, usually for reward or commercial gain. This would include taxis.

ในรถยนต์ส่วนตัวยอมสอดคล้องไปกับแนวทางที่ FCTC เสนอ ทั้งนี้ การห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัวนั้นในหลายประเทศก็ได้มีการบัญญัติห้ามไว้ ซึ่งมีขอบเขตชัดเจนในกรณีการห้ามสูบ ถ้ามีบุคคลร่วมโดยสารอยู่ด้วย ซึ่งเป็นผู้เยาว์ หรือ สตรีมีครรภ์ (ดังที่จะได้กล่าวในหัวข้อถัดไป)

การเปรียบเทียบ “กฎ” เก่ากับ “กฎใหม่” ในมาตรการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ในประเทศไทย

ในระดับเนื้อหาภายใต้พระราชบัญญัติ

มาตรการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ เป็นการอนุวัติการตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก มาตรา 8 ว่าด้วยการปกป้องบุคคลจากการสูดดมควันยาสูบ (FCTC Article 8 Protection from exposure to tobacco smoke) ซึ่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 หมวด 5 การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ มีการเพิ่มเติมจากกฎหมายเก่า (พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535) ดังนี้ มีการปรับบทนิยามคำว่า “สถานที่สาธารณะ” ซึ่งกฎหมายเก่า จะรวม “ยานพาหนะ” ไว้ในบทนิยามคำว่าสถานที่สาธารณะ แต่กฎหมายใหม่มีการเพิ่มบทนิยามคำว่า ยานพาหนะ แยกมาต่างหาก และมีการบัญญัติเพิ่มคำว่า “สถานที่ทำงาน” ซึ่งกฎหมายเก่าไม่มี เขตสูบบุหรี่ (มาตรา 44) บทบัญญัติใช้คำว่าผู้ดำเนินการ “อาจ” จัดเขตสูบบุหรี่ได้ ซึ่งคำว่า “อาจ” เป็น “ดุลยพินิจ” ซึ่งแม้ผู้ดำเนินการสามารถจัดเขตสูบบุหรี่ได้ แต่ถ้าเห็นว่าการจัดเขตสูบบุหรี่นั้นจะเป็นการสร้างภาระและยากต่อการควบคุมผู้สูบบุหรี่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย อาจเลือกที่จะไม่จัดก็ได้ ซึ่งตามกฎหมายเก่า ระบุเป็น “หน้าที่” ของผู้ดำเนินการ (มาตรา 5) มีการยกระดับความชัดเจนในการจัดเขตสูบบุหรี่ในพระราชบัญญัติฯ กล่าวคือ สภาพและลักษณะของเขตสูบบุหรี่ “ต้องไม่อยู่ในบริเวณเข้าออกของสถานที่ หรือยานพาหนะหรือในบริเวณอื่นใด อันเปิดเผยเห็นได้ชัด” ซึ่งตามกฎหมายเก่าเป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2540) เรื่อง สภาพและลักษณะของเขตสูบบุหรี่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 กฎหมายใหม่มีการกำหนดให้เขตสูบบุหรี่ต้องมี “แสดงสีเครื่องหมายเพื่อการลด ละ เลิกการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ซึ่งกฎหมายเก่าไม่มี กฎหมายใหม่มีการกำหนด “หน้าที่” ให้ผู้ดำเนินการมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งเตือนว่าสถานที่นั้นเป็นเขตปลอดบุหรี่ และควบคุมดูแล ห้ามปราม หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ในกรณีที่มิใช่ผู้ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ หากผู้ดำเนินการได้ดำเนินการตามสมควรแล้ว (มาตรา 46) ผู้ดำเนินการนั้นไม่มีความผิด ซึ่งกฎหมายเก่าไม่มี และสุดท้าย กฎหมายใหม่มีการใช้ “มาตรการบังคับทางปกครอง” ที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อให้ชำระเงินค่าปรับตามที่เปรียบเทียบในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามหมวด 5 การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

ในเรื่องระวางโทษ

ผู้ดำเนินการไม่จัดเขตปลอดบุหรี่ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 หมวด 5 การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (กฎหมายใหม่) ปรับไม่เกิน 50,000 บาท พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 (กฎหมายเก่า) ปรับไม่เกิน 20,000 บาท ผู้ดำเนินการไม่จัดให้เขตสูบบุหรี่มีสภาพและลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด (กฎหมายใหม่) ปรับไม่เกิน 50,000 บาท (กฎหมายเก่า) ปรับไม่เกิน 2,000 บาท ไม่จัดให้มีเครื่องหมายในเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด (กฎหมายใหม่) ปรับไม่เกิน 5,000 บาท (กฎหมายเก่า) ปรับไม่เกิน 2,000 บาท ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ (กฎหมายใหม่) ปรับไม่เกิน 5,000 บาท (กฎหมายเก่า) ปรับไม่เกิน 2,000 บาท

ในระดับ “กฎ”

กฎ ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ที่เกี่ยวข้องกับ เขตปลอดบุหรี่ และเขตสูบบุหรี่ (กฎเก่า) ซึ่งประกอบไปด้วย ประกาศกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2550 เรื่อง สภาพและลักษณะของเขตปลอดบุหรี่ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการแสดงเครื่องหมายของเขตสูบบุหรี่และเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2551 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2553 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตปลอดบุหรี่หรือเขตสูบบุหรี่ กฎ ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 หมวด 5 การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ที่เกี่ยวข้องกับ เขตปลอดบุหรี่และเขตสูบบุหรี่ (กฎใหม่) ประกอบด้วย ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ลักษณะและวิธีการในการแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่และเครื่องหมายเขตสูบบุหรี่ พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะให้ส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนด 90 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 5 พฤศจิกายน 2561 มีผลบังคับใช้วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2561)

สัญลักษณ์เขตปลอดบุหรี่

กฎเก่า กำหนดลักษณะเครื่องหมายของเขตปลอดบุหรี่ ให้มีลักษณะเป็นวงกลมพื้นสีขาวมีขอบสีแดงหนา 1 ใน 10 ของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ที่มีความยาวรวมกันไม่ต่ำกว่า 10 เซนติเมตร โดยมีรูปมวนบุหรี่ชี้กาแรตและควันสีดำอยู่ตรงกลางและมีเส้นสีแดงพาดทับ ความกว้างของมวนบุหรี่ชี้กาแรตและเส้นสีแดงพาดทับต้องเท่ากับความหนาของขอบสีแดง และความยาวของมวนบุหรี่ชี้กาแรตต้องไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง มีกำหนดให้แสดงข้อความ “ห้ามสูบบุหรี่ ฝ่าฝืนมีโทษปรับ 2,000 บาท” ไม่มีกำหนดตัวอย่างข้อความตัวเลือกเป็นภาษาอังกฤษ แต่กำหนดให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ กำหนด FONT อังสะนาniv หรือตัวอักษรที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเป็นสีแดง มีขนาดไม่น้อยกว่า 150 พอยต์ กรณียานพาหนะมีการกำหนดลักษณะเครื่องหมายของเขตปลอดบุหรี่ ให้มีลักษณะเป็นวงกลมพื้นสีขาวมีขอบสีแดงหนา 1 ใน 10 ของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ที่มีความยาวรวมกันไม่ต่ำกว่า 10 เซนติเมตร โดยมีรูปมวนบุหรี่ชี้กาแรตและควันสีดำอยู่ตรงกลางและมีเส้นสีแดงพาดทับ ความกว้างของมวนบุหรี่ชี้กาแรตและเส้นสีแดงพาดทับต้องเท่ากับความหนาของขอบสีแดง และความยาวของมวนบุหรี่ชี้กาแรตต้องไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ไม่มีกำหนดตัวอย่างข้อความตัวเลือกเป็นภาษาอังกฤษ แต่กำหนดให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ สัญลักษณ์เป็นวงกลมพื้นสีขาวมีขอบสีฟ้าหนา 1 ใน 10 ของขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ที่มีความยาวรวมกันไม่ต่ำกว่า 10 เซนติเมตร โดยมีรูปมวนบุหรี่ชี้กาแรตและควันสีดำอยู่ตรงกลาง ความกว้างของมวนบุหรี่ชี้กาแรตต้องเท่ากับ ความหนาของขอบสีฟ้าและความยาวของมวนบุหรี่ชี้กาแรตต้องไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง และสุดท้ายกำหนด FONT อังสะนาniv หรือตัวอักษรที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเป็นสีแดง มีขนาดไม่น้อยกว่า 150 พอยต์ ในส่วนของกฎใหม่ กำหนดลักษณะเป็น รูปวงกลมที่มีเส้นขอบหนาสีแดงและมีรูปมวนบุหรี่ชี้กาแรตสีดำที่มีควันซึ่งมีขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจนอยู่ในวงกลมนั้นโดยมีเส้นตรงสีแดงซึ่งมีความหนาของเส้นในขนาดเพียงพอให้เห็นได้ชัดเจน พาดทับรูปมวนบุรื่อดังกล่าวในแนวเฉียง ซึ่งมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของวงกลมไม่น้อยกว่า 100 มิลลิเมตร มีกำหนดให้แสดงข้อความ “ห้ามสูบบุหรี่ ฝ่าฝืนมีโทษปรับตามกฎหมาย” หรือ “No smoking. It is against the law to smoke in this area” ไม่มีกำหนด FONT กำหนดเพียงแค

ข้อความขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจน เครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ที่จะใช้ติดแสดง ณ สถานที่สาธารณะ เฉพาะ บริเวณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ระยะห่างจากประตู หน้าต่าง ทางเข้า ทางออก ท่อ หรือช่องระบาย อากาศ หรือพื้นที่โดยรอบ ต้องมีข้อความว่า “ห้ามสูบบุหรี่ ในระยะ 5 เมตร” หรือ “No Smoking within 5 meters) ซึ่งในกฎเกณฑ์ไม่มีการระบุถึงเรื่องนี้ กรณียานพาหนะมีการกำหนด ต้องมีการแสดงสัญลักษณ์เขต ปลอดบุหรี่ ซึ่งมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของวงกลมไม่น้อยกว่า 1 ใน 2 ของขนาดสัญลักษณ์เขตปลอดบุหรี่ ตามซึ่งมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของวงกลมไม่น้อยกว่า 100 มิลลิเมตร โดยจะแสดงข้อความ “ห้ามสูบบุหรี่ ฝ่าฝืนมีโทษปรับตามกฎหมาย” หรือ “No smoking. It is against the law to smoke in this area” หรือไม่ก็ได้ ในส่วนของสัญลักษณ์เขตปลอดบุหรี่มีกำหนดให้แสดงอักษรข้อความที่มีขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจนเป็น ภาษาไทยว่า “เขตปลอดบุหรี่” หรือ “Smoking Area” หรือข้อความอื่นในทำนองเดียวกัน สัญลักษณ์ที่ ประกอบด้วย รูปวงกลมที่มีเส้นขอบหนาสีฟ้าและมีรูปมวนบุหรี่สีเทาเรตส์ดำที่มีควันซึ่งมีขนาดใหญ่เห็นได้ ชัดเจนอยู่ในวงกลมนั้น ซึ่งมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของวงกลมไม่น้อยกว่า 70 มิลลิเมตรและต้องไม่เกิน 100 มิลลิเมตร ไม่มีกำหนด FONT กำหนดเพียงแค่ว่า ข้อความขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจน

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะให้ส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขต สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561 มีจุดที่เพิ่มเติมจาก ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2553 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และ กำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตปลอดบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ ดังนี้ ประกาศนี้มีการเน้นความชัดเจนของ “สถานที่สาธารณะ “สถานที่ทำงาน” และ “ยานพาหนะ” ตามกฎหมาย แม่บท และมีการเพิ่มประเด็นเรื่อง ระยะ 5 เมตรจากประตูทางออก ซึ่ง “กฎเดิม” ไม่ได้มีกำหนดไว้ แต่กฎหมายใหม่ มีการกำหนดไว้ โดยจำแนก ได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. มีการกำหนดระยะ 5 เมตรจากทางเข้าออก-ออกของสถานที่ เป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยแยกพิจารณา เป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 **มีทางเข้า-ออก อย่างชัดเจน** การวัดระยะ 5 เมตร ให้วัดระยะจากขอบ ทางเข้า-ออกทั้งสองด้าน ออกไป 5 เมตร กรณีที่ 2 **ไม่มีทางเข้า-ออก อย่างชัดเจน หรือเข้า-ออก ได้ ทุกทิศทาง** การวัดระยะ 5 เมตร ให้วัดเฉพาะจากขอบทางเข้า-ออก หลักที่ผู้ดำเนินการกำหนดให้เป็น ทางเข้า-ออก ออกไป 5 เมตร โดยใช้กับสถานที่ ดังนี้ สถานบริการสาธารณสุขและส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา หรือสถานที่เพื่อการเรียนรู้และฝึกอบรม และสถานที่สาธารณะอื่นๆ เช่น สถานรับดูแล หรือสงเคราะห์เด็ก สนามเด็กเล่น ฯลฯ
2. มีการกำหนดระยะ 5 เมตรจากทางเข้าออก-ออกของสถานที่ เป็นเขตปลอดบุหรี่ ได้กรณีเดียว คือ มี ทางเข้า-ออก อย่างชัดเจน การวัดระยะ 5 เมตร ให้วัดระยะจากขอบทางเข้า-ออกทั้งสองด้านออกไป 5 เมตร (ไม่ต้องพิจารณาเรื่องไม่มีทางเข้า-ออก อย่างชัดเจน หรือเข้า-ออก ได้ทุกทิศทาง) โดยใช้กับ สถานที่ ดังนี้ พื้นที่ภายในและคาดฟ้าของอาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างของ ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถานที่ทำงานของเอกชน โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ พื้นที่ภายในและคาดฟ้าของอาคาร โรงเรือน พื้นที่ใต้หลังคา และบริเวณชานชาลาของสถานีขนส่งประเภทต่างๆ บริเวณโรงพักคอย หรือ สถานที่สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน และทางเดินภายในอาคารโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะ เป็นอาคารชุด บริเวณที่จำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มที่ไม่มีระบบปรับอากาศ
3. **ไม่มีการกำหนดระยะ 5 เมตรจากทางเข้าออก-ออกของสถานที่ เป็นเขตปลอดบุหรี่** ใช้กับ สถานที่ ดังนี้ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ สถานศึกษา หรือสถานที่เพื่อการเรียนรู้และฝึกอบรม สถานที่

สาธารณะประโยชน์ใช้ร่วมกัน เช่น สนามกีฬา สถานที่ให้บริการ ร้านค้าและสถานบันเทิง สถานที่สาธารณะอื่นๆ เช่น สถานที่ทางศาสนา ฯลฯ ยานพาหนะและสถานที่เพื่อร่อนยานพาหนะ กรณีป้ายรถโดยสารประจำทาง และพื้นที่โดยรอบของป้ายรถโดยสารประจำทางในระยะรัศมี 3 เมตร จากเสากลาง หรือจากส่วนขอบริมสุดของที่พักรถโดยสารแล้วแต่กรณี

ในกรณีเขตสูบบุหรี่สถานที่สาธารณะปลอดบุหรี่ที่สามารถจัดเขตสูบบุหรี่ได้ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2553 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ (กฎเก่า) ได้แก่ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกเหนือจากพื้นที่ส่วนที่เป็นอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง สถานที่ให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิง หรือแก๊สเชื้อเพลิง นอกเหนือจากพื้นที่ส่วนที่เป็นอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง (กฎใหม่ กำหนดเป็นเขตปลอดบุหรี่แล้ว) สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกเหนือจากพื้นที่ส่วนที่เป็นอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง และท่าอากาศยานนานาชาติ เปรียบเทียบกับ (กฎใหม่) สถานที่สาธารณะปลอดบุหรี่ที่สามารถจัดเขตสูบบุหรี่ได้ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะให้ส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561 มีการเพิ่มเติม “โดยกำหนดให้พื้นที่และบริเวณทั้งหมดซึ่งใช้ประกอบภารกิจของสถานที่นั้น ทั้งภายในและภายนอกอาคารโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง บริเวณที่จัดไว้ให้ผู้มารับบริการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะมียุ๊วล้อมหรือไม่ก็ตามเป็นเขตปลอดบุหรี่ แต่สามารถจัดให้มีเขตสูบบุหรี่ เป็นการเฉพาะได้ ในพื้นที่นอกอาคาร โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างได้” ซึ่งกฎเก่าไม่มี สำหรับสถานที่ มีการกำหนดดังนี้ คือ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และท่าอากาศยาน ซึ่งประเด็นเรื่องท่าอากาศยานจะเห็นการเปลี่ยนแปลงคือ ไม่ได้เจาะจงเฉพาะท่าอากาศยานนานาชาติ เท่านั้นที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ที่สามารถจัดเขตสูบบุหรี่ได้ แต่หมายรวมถึงท่าอากาศยานใดๆก็ตามภายในประเทศด้วย เป็นเขตปลอดบุหรี่ 100%

ในประเด็นเรื่อง การห้ามสูบบุหรี่ในรถสาธารณะ นั้น ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะให้ส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561 (กฎใหม่) ที่เกี่ยวข้องกับ “ยานพาหนะ” นั้นได้แก่ ข้อ 4 สถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยกำหนดให้พื้นที่และบริเวณทั้งหมดซึ่งใช้ประกอบภารกิจของสถานที่นั้น ทั้งภายในและภายนอกอาคาร โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้าง บริเวณที่จัดไว้ให้ผู้มารับบริการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะมียุ๊วล้อมหรือไม่ก็ตาม เป็นเขตปลอดบุหรี่ สถานที่สาธารณะอื่นๆยานพาหนะที่ให้บริการสุขภาพสาธารณะ (ข้อ 4.3.3.8) ยานพาหนะและสถานที่พักรถเพื่อร่อนยานพาหนะ (ข้อ 4.4) ยานพาหนะสาธารณะในขณะที่ให้บริการไม่ว่าจะมีผู้โดยสารหรือไม่ก็ตาม (ข้อ 4.4.1) จุดพักคอยยานพาหนะ หรือสถานที่ในลักษณะเดียวกัน ที่ใช้สำหรับร่อนยานพาหนะสาธารณะซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่ในสถานีขนส่งผู้โดยสาร (ข้อ 4.4.2) จะสังเกตเห็นได้ว่า ไม่หมายรวมถึง ยานพาหนะส่วนตัว” แต่อย่างไรก็ดี ซึ่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 สามารถออกกฎหมายเพื่อควบคุมการสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัวได้ โดยมีการกำหนด คือ “ห้ามมิให้มีการสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัวถ้ากรณี มีเด็ก หรือ สตรีตั้งครรภ์ร่วมโดยสารไปบนรถยนต์ด้วย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของ กฎหมายในต่างประเทศ

กรณีศึกษากฎหมายต่างประเทศ

ตัวอย่าง : ประเทศที่ห้ามการสูบบุหรี่ในรถส่วนตัว ที่มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองเด็กและสตรีตั้งครรภ์ ได้แก่ ประเทศต่อไปนี้ ออสเตรเลีย ในเขตนครหลวง ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปีมีมาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2555 New South Wales ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปีตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2552 Queensland ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปีตั้งแต่เดือนมกราคม 2010 South Australia ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปีตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2550 Tasmania ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 Victoria ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 Western Australia ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 17 ปีตั้งแต่วันที่ 22 กันยายน 2553 และ เขตปกครองทางตอนเหนือห้ามการสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2557 บาร์เรน ตั้งแต่วันที่ 13 เมษายน 2552 ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กนั่งโดยสารด้วย, แคนาดา ห้ามสูบบุหรี่ในรถที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปีใน 9 เมือง และ อายุต่ำกว่า 19 ปี 1 เมือง, ไชปรัส ห้ามสูบบุหรี่ในรถที่มีคนที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี, ฝรั่งเศส ห้ามสูบบุหรี่ในรถที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี ตั้งแต่ปี 2558, มอริเชียส ห้ามสูบบุหรี่ในรถที่มีผู้โดยสารนั่งด้วยโดยเด็ดขาด ตั้งแต่ปี 2551, แอฟริกาใต้ห้ามสูบบุหรี่ในที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี, สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ กฎหมายของรัฐบาลกลาง ประกาศวันที่ 6 มกราคม 2553 ห้ามสูบบุหรี่ในที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี, สหราชอาณาจักร วันที่ 1 ตุลาคม 2558 ห้ามสูบบุหรี่ในยานพาหนะที่มีผู้โดยสารอายุต่ำกว่า 18 ปีในอังกฤษและเวลส์ยกเว้นรถเปิดประทุน, เจอร์ซี (ดินแดนอาณานิคมปกครองตนเองของสหราชอาณาจักร) วันที่ 1 กันยายน 2558 ห้ามสูบบุหรี่ในยานพาหนะที่มีผู้โดยสารอายุต่ำกว่า 18 ปี และสุดท้าย สหรัฐอเมริกา Arkansas ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี California ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี Maine ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี Louisiana ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี Puerto Rico ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี Oregon ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี Utah ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี Vermont Rico ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 8 ปี และ Virginia ห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 8 ปี

การพิจารณาตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ

ในเรื่องการห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัวนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จะเกี่ยวข้องกับ มาตรา 25 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากนี้ที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะ ในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น และมาตรา 28 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ซึ่งถ้าพิจารณาจาก มาตราทั้งสองในรัฐธรรมนูญจะเห็นได้ว่า “การสูบบุหรี่ในรถส่วนตัว เป็นเสรีภาพ แต่ถ้ามีบุคคลอื่นร่วมโดยสารอยู่ด้วย อาจเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น” ดังนั้นการห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์ส่วนตัว กรณีมีผู้โดยสารอื่นที่เป็นกลุ่มที่อ่อนไหว อย่าง เช่น เด็ก ผู้เยาว์ หรือสตรีที่ตั้งครรภ์ สามารถออกกฎหมายคุ้มครองบุคคลเหล่านี้ได้ ไม่เป็นการขัดต่อ สิทธิและเสรีภาพของผู้สูบบุหรี่แต่อย่างใด

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การสูบบุหรี่ในยานพาหนะหรือรถยนต์ส่วนตัว ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย เช่นอุบัติเหตุอันเกิดจากการเสียสมาธิในการขับรถ ไฟไหม้ป่า กรณีมีการทิ้งก้นบุหรี่ออกนอกหน้าต่างระหว่างการขับรถ ซึ่งพิจารณา

จากเนื้อหาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พบว่า “การสูบบุหรี่ในรถส่วนตัว เป็นเสรีภาพแต่ถ้ามีบุคคลอื่นร่วมโดยสารอยู่ด้วย อาจเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น” ดังนั้นจึงสมควรมีการออกกฎหมายให้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 หมวด 5 การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ เพื่อการห้ามสูบบุหรี่ในรถยนต์หรือยานพาหนะส่วนตัว ในกรณีที่มีเด็ก เยาวชนร่วมเดินทางอยู่ด้วย เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิในสุขภาพของกลุ่มที่อ่อนไหวต่อความเสี่ยงจากควันบุหรี่ และเป็น การลดความต้องการซื้อ ลดความต้องการบริโภคของผู้สูบบุหรี่เพื่อนำไปสู่การเลิกสูบ อันเป็นเป้าประสงค์ที่ FCTC ต้องการ เพื่อประโยชน์สุขภาพของทุกคน

เอกสารอ้างอิง

- มูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่.(2553). ควันบุหรี่มือสอง : ภัยจากบุหรี่ที่เราไม่ได้สูบ.ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดรักษ์พิมพ์
- พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2550 เรื่อง สภาพและลักษณะของเขตปลอดบุหรี่ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการแสดงเครื่องหมายของเขตสูบบุหรี่และเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2551
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2553 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ลักษณะและวิธีการในการแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่และเครื่องหมายเขตสูบบุหรี่ พ.ศ. 2561
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะให้ส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561
- WHO Framework Convention on Tobacco Control: FCTC Guidelines for implementation of Article 8 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control Tobacco in Australia. (2016). Legislation to ban smoking in public spaces. 12 February 2019. <http://www.tobaccoinaustralia.org.au/chapter-15-smokefree-environment/15-7-legislation#ACT>
- Tobacco Control Policy & Legal Resource Center. (2011). Smoke-free Vehicles When Children are Present. 12 February 2019. https://web.archive.org/web/20110727124238/http://njgasp.org/f_SF%20cars%2Ckids%2C%20info%2C%20arguments.pdf
- BBC News. (2015). England bans smoking in cars with children. 12 February 2019. <https://www.bbc.com/news/health-31310685>